

บทที่ 1

บทนำ

ตั้งแต่มนุษย์ล้มตาค้นมาตุโลก จนกระทั่งถึงแก่ความตายนั้น มนุษย์ได้สัมผัสและอยู่ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ต่างก็มีอิทธิพลเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน มีผลกระทบซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ทรงกลด ประพิตรภา, 2532 : 32) ซึ่งจะเห็นได้ว่า มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งดังที่เกษม สนิทวงศ์ ฅ อรรถธา ได้กล่าวไว้ว่า "มนุษย์และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก" (ณรงค์ ขำวิจิตร, 2534 : 1)

การที่สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพและรักษาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันรวมทั้งลูกหลานในอนาคตนั้น มีผู้กล่าวว่า ขณะนี้มิใช่เราเตรียมโลกสำหรับลูกหลานที่จะมีชีวิตในอนาคต แต่ขณะนี้เรากำลังยืมโลกของลูกหลานมาใช้ ซึ่งอาจทำให้ไม่มีอะไรเหลือให้ลูกหลานได้ใช้ชีวิตอย่างดีและมีความสุขได้ต่อไป

จากภาพที่มนุษย์ขาดความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ก่อให้เกิดสภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมขาดคุณภาพ ฮากที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นเหมือนเดิมได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งแวดล้อมที่เราเรียกว่า "แม่น้ำ" ซึ่งถือว่าเป็นใกล้ชิดมนุษย์มากที่สุด มนุษย์ได้รับประโยชน์จากน้ำมากมายไม่ว่าจะเป็นการอุปโภคบริโภค เช่นเคี้ยวกันกับแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งถือเป็นเส้นชีวิตของบ้านเมือง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร) แต่เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนในกรุงเทพมหานครที่เป็นไปอย่างรวดเร็วได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของแม่น้ำเจ้าพระยาและคูคลองต่างๆ หลายแห่งทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงถึงระดับวิกฤต ปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่า แม่น้ำเจ้าพระยากำลังตกอยู่ในสภาวะที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด

ประวัติศาสตร์ของการทิ้งน้ำเสียลงในคูคลองหนองบึง และแม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มต้นเมื่อกิจการประปาได้ถูกจัดตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 และประชาชนในเมืองก็มีความสะดวกสบายจากการใช้น้ำที่ส่งมาตามท่อประปาซึ่งเป็นยุคที่เกิดการแยกพื้นที่การใช้น้ำประปาจากน้ำเป็น 2

พื้นที่ คือ พื้นที่ซึ่งสงวนเป็นจุดเก็บน้ำที่คลองเชียงราก อุธุยา ขณะเดียวกันพื้นที่นอกเขตนี้ก็ได้กลายเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งเรื่อยมา ดังที่ปรากฏในปัจจุบันว่า แม่น้ำลำคลองคือ ท่อระบายน้ำขนาดใหญ่ของเมือง เนื่องจากท่อระบายน้ำของครัวเรือนและอาคารต่างๆ จะต่อลงคลอง และแต่ละคลองก็ล้วนแล้วแต่เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสิ้น (เอกสารมูลนิธิสร้างสรรค์ไทย)

นับวันแม่น้ำเจ้าพระยาถูกทำลายลงด้วยสาเหตุสำคัญคือการปล่อยน้ำเสียจากชุมชน และน้ำเสียจากอุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งน้ำเสียเหล่านี้อาจปนเปื้อนด้วยสารต่างๆ ซึ่งเมื่อระบายลงสู่แม่น้ำลำคลอง ทำให้แหล่งน้ำเหล่านี้มีคุณภาพเสื่อมลง ไม่เหมาะต่อการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ และถ้าน้ำเสียที่มีความสกปรกในปริมาณมากถูกระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา จะทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาเกิดการเน่าเสียไปด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนี้ (รายงานคุณภาพน้ำและการแก้ไขปัญหาคอนโทรลของมลพิษของแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ. 2528-2531 : 29-33)

1. ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำประปา

เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยาเสื่อมโทรมลง การประปานครหลวงจึงจำเป็นต้องปรับปรุงน้ำประปาให้สะอาดมากขึ้น โดยการเติมสารฆ่าเชื้อโรค คือ คลอรีนในปริมาณที่สูงขึ้นทุกปี ทำให้งบประมาณในการผลิตน้ำประปาสูงขึ้นตามไปด้วย

2. ทำให้ทรัพยากรแหล่งน้ำเสื่อมโทรม

น้ำเสียทำลายการแพร่พันธุ์ของสัตว์น้ำ มีผลให้จำนวนของสัตว์น้ำลดลง หรือสูญพันธุ์ไปในที่สุด ก่อให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ

3. ทำให้แหล่งน้ำไม่เหมาะสมกับการเกษตร

น้ำเสียในปริมาณมาก จะทำให้ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกและทำให้พืชเพาะปลูกตายได้ ถ้าหากเกิดการเน่าเสียและมีสภาพสกปรกสูงเกินไป นอกจากนี้อาจส่งผลกระทบต่อทางอ้อมทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำที่จะใช้ในการเกษตรเนื่องจากแหล่งน้ำเดิมเน่าเสีย

4. ทำให้สุขภาพอนามัยของประชาชนเสื่อมโทรม

ชุมชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง ส่วนใหญ่ยังใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในการอุปโภคบริโภค ถ้าแหล่งน้ำเสื่อมโทรมเน่าเสียและกลายเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคที่ปนเปื้อนมากับน้ำเสียทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย อาจทำให้เกิดโรคผิวหนัง อหิวาต์ได้

5. มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

กรุงเทพมหานครมีทัศนียภาพที่สวยงามเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวมีลำคลอง แม่น้ำ และวัดวาอารามต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมนั่งเรือเที่ยวชม แต่ขณะนี้ ลำคลอง และแม่น้ำ เจ้าพระยากำลังจะเน่าเสีย ทำให้มีสภาพไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว เนื่องจากมีกลิ่นเหม็น และมีสีดำไม่น่าดู

ผลจากการรวบรวมข้อมูลโดยสถาบันวิจัยและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) พบว่า น้ำเสียจากชุมชนเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษในแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งน้ำเสียจากชุมชน หมายถึง น้ำที่ผ่านการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมของมนุษย์อื่นประกอบไปด้วยน้ำทิ้งจากครัวเรือน กิจการอาคาร อาคาร สำนักงานต่างๆ เป็นต้น คิดเป็น 75% ของน้ำเสียทั้งหมด และในจำนวน 75% นี้เป็นน้ำเสียจากครัวเรือนถึง 40% ซึ่งนับเป็นจำนวนที่มากที่สุด (สิทธิพล ชจรเนติยุทธ์, ศิริชัย รุจิชาญ : 2534) ทั้งนี้เนื่องจากการถ่ายเทของเสีย และสิ่งปฏิกูลของคน รวมถึงน้ำทิ้งจากกิจกรรมในครัวเรือน (Domestic waste) ซึ่งมีความสกปรกปะปนลงมาโดยไม่มี การบำบัดอย่างถูกวิธี แม้จะมีมาตรการควบคุมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังเนื่องจากการไม่เห็นถึงความสำคัญและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

ถ้าหากจะเริ่มต้นตอจากกิจกรรมประจำวันของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ริมน้ำจะพบว่ากิจกรรมที่ทำในแต่ละวันก็ก่อให้เกิดน้ำเสียไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำ การประกอบอาหาร การล้างภาชนะในครัวเรือน การซักผ้า ฯลฯ ซึ่งน้ำเสียเหล่านี้จะประกอบไปด้วยเศษอาหาร ไขมัน ผงซักฟอก เป็นต้น ที่เป็นสาเหตุของการเน่าเสีย นอกจากนี้ยังมีของเสียจากพวกขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่างๆ ซึ่งจะถูกระบายผ่านคูคลองต่างๆ และไหลลงสู่มแม่น้ำเจ้าพระยา

ปริมาณความเน่าเสียของแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสิ่งที่ใช้วัดค่าความเสื่อมของคุณภาพสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร การตรวจสอบแม่น้ำเจ้าพระยาโดยพิจารณาเฉพาะค่าของออกซิเจนละลายในแม่น้ำเจ้าพระยา จากการศึกษาและเก็บตัวอย่างน้ำในปี พ.ศ. 2524-2527 พบว่า ค่าออกซิเจนละลายในน้ำหรือ DO (Dissolved Oxygen) มีค่าต่ำกว่ามาตรฐานมากคือน้อยกว่า 2 มิลลิกรัม/ลิตร (ณรงค์ ขำวิจิตร : 2534) ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2530-2531 พบว่าบริเวณวิกฤตของแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีคุณภาพน้ำต่ำมากอยู่ในช่วงตั้งแต่สะพานพุทธยอดฟ้าถึงบริเวณท่าเรือกรุงเทพ เป็นระยะทางประมาณ 20 กม. สำหรับในปี พ.ศ. 2532 พบว่า

บริเวณวิกฤตชยชากวางชั้นตลอดลำน้ำช่วงล่าง และมีจุดวิกฤตที่สุดอยู่บริเวณปากคลองพระโขนง ซึ่งมีปริมาณออกซิเจนละลายต่ำกว่า 1.0 มิลลิกรัม/ลิตร ตลอดปี เคยพบว่า มีค่าถึง 0 ในบางเดือนช่วงฤดูน้ำหลากเพราะมีการระบายน้ำออกจากคลองต่างๆ รวมทั้งคลองพระโขนง ซึ่งรับน้ำเสียจากชุมชนลงสู่แม่น้ำ นอกจากนี้ค่าดัชนีคุณภาพน้ำอื่นๆ ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ หรือ บีโอดี ในตอนกลางของแม่น้ำในช่วงปี พ.ศ. 2532-2534 มีค่าสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ มากกว่า 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร และค่ารวมแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม (TCB) ในปี พ.ศ. 2532 มีเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2531 ถึง 3 เท่า และในปี พ.ศ. 2533 ตรวจพบว่า TCB ในตอนล่างมีปริมาณสูงมาก คือสูงถึง 1,000,000 MPN/100 มิลลิลิตร (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ : 2533)

ล่าสุดจากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างในช่วงปีหลังของเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2536 ซึ่งได้สำรวจคุณภาพน้ำ 2 ครั้งคือในวันที่ 18 พ.ค และ 25 พ.ค พบว่าคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงที่ไหลผ่านกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับที่เสื่อมโทรมต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำประเภทที่ 4 โดยออกซิเจนละลายในน้ำมีค่าระหว่าง 0 - 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร โดยในบริเวณสะพานพระราม 9 มีค่าต่ำสุด ในขณะที่ความสกปรกในรูปของ BOD มีค่าระหว่าง 2.0-7.0 มิลลิกรัม/ลิตร โดยค่าสูงสุดตรวจวัดได้ในบริเวณสะพานพระราม 9 เช่นเดียวกับผลการตรวจวัดในเดือน เมษายน พ.ศ. 2536 โดยกว่าร้อยละ 71 ของตัวอย่างน้ำมีค่าความสกปรกในรูปของ BOD เกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำประเภทที่ 4 (กำหนดไว้ไม่เกินกว่า 4 มิลลิกรัม/ลิตร) ส่วนการตรวจวัดค่ารวมของแบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม ซึ่งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าแม่น้ำเจ้าพระยาได้รับการปนเปื้อนจากน้ำเสียจากแหล่งชุมชน โดยเฉพาะจากการชักล้างและสิ่งปฏิกูล (ส้วม) มีค่าค่อนข้างสูงระหว่าง 80,000 ถึง 2,400,000 MPN/100 มิลลิลิตร และจะเห็นได้ว่าในช่วงต้นฤดูฝน แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างก็ยังคงมีความสกปรกอยู่ในลักษณะเดียวกับฤดูแล้ง ทั้งนี้เนื่องจากน้ำฝนจะชะล้างเอาความสกปรกต่างๆ ลงสู่แม่น้ำได้อีกทางหนึ่งด้วย

จากการคาดการณ์ของสถาบันเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย (TDRI) และจากการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ปรากฏว่าหากไม่มีการควบคุมน้ำเสียจากชุมชนและอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวดแล้วแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจะ

เข้าสู่สภาวะน้ำเสียจนถึงขั้นปราศจากออกซิเจนและละลายในน้ำภายใน พ.ศ. 2543 (รายงานคุณภาพน้ำ และการแก้ไขปัญหาคอมเพล็กซ์ของคุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ. 2528-2531)

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐบาลเริ่มให้ความสนใจปัญหาความเสื่อมโทรมของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยดูจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ที่ได้ตระหนักถึงปัญหามลพิษทางน้ำมากขึ้น โดยมีมาตรการควบคุมด้านระบบบริหาร, ด้านกฎหมาย ด้านศึกษาวิจัย ด้านการลงทุนและการเงิน ฯลฯ และยิ่งไปกว่านั้น ถ้าจะพิจารณาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 แล้วจะเห็นได้ว่า การพัฒนาประเทศในช่วง พ.ศ. 2535-2539 จะต้องมีคุณสมบัติระหว่างการพัฒนาในเชิงปริมาณ คุณภาพ และความเป็นธรรมในสังคม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7) รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหามลพิษทางน้ำ และเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง การศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการกำจัดน้ำเสีย กทม. ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการไว้ดังนี้คือ (รายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักการกำจัดน้ำเสีย กทม. และปริณิตล เล่มที่ 1 : 2536)

1. เพื่อลดปริมาณมลพิษที่ระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาจนคุณภาพน้ำในแม่น้ำสามารถฟื้นฟูอยู่ในระดับมาตรฐานที่กำหนดภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม (10-15 ปี)
2. เพื่อให้สามารถควบคุมคุณภาพน้ำในแม่น้ำให้มีค่าตามเป้าหมายที่กำหนด สำหรับแต่ละช่วงของลำน้ำ โดยพิจารณาจากการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในระยยะยาว
3. เพื่อลดปริมาณมลพิษที่ระบายลงสู่ลำคลองสายหลักในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นเส้นทางระบายน้ำลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งนอกจากจะช่วยฟื้นฟูคุณภาพน้ำในลำคลองโดยตรงแล้ว ยังเป็นการลดปริมาณมลพิษที่ระบายลงสู่น้ำอีกด้วย
4. เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแม่น้ำเจ้าพระยา และลำคลองในด้านต่างๆ เช่น การประมง คมนาคมขนส่ง การใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภค ฯลฯ อย่างต่อเนื่องในระยะยาว
5. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านสาธารณสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมสุนทรียภาพ ฯลฯ ของประชาชนโดยรวม

เมื่อพิจารณาและวิเคราะห์กันอย่างลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่ามูลเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น ล้วนแล้วแต่เกิดจากตัวมนุษย์ทั้งสิ้น โดยมึรากเง้ามาจากทัศนคติ ความเชื่อ แบบแผนการดำเนิน ชีวิต และพฤติกรรมประจำวัน ซึ่งนักการศึกษาและนักวิจัยสิ่งแวดล้อมหลายคนได้ให้ความเห็นตรง กันว่า ทัศนคติของคนมีลักษณะพิเศษ และเป็นส่วนสำคัญของสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ดังนั้นสาระสำคัญ ของการแก้ปัญหามลพิษทางน้ำจึงอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทัศนคติของคนให้ดีขึ้น โดยการ ให้ความรู้เมื่อเขามีความรู้แล้วก็จะทำให้เขามีทัศนคติที่ดีและมีวินัย เขาก็จะมีส่วนร่วมในการ รักษาคุณภาพแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการลดมลพิษทางน้ำโดยลดปริมาณความสกปรกในรูป ของสารอินทรีย์ที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อให้คุณภาพน้ำมีปริมาณความสกปรกคิดเป็นค่า บีโอดี ไม่ เกิน 4 มิลลิกรัม/ลิตร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของประชาชนใน กรุงเทพมหานครว่ามีความเกี่ยวข้องกับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพ แหล่งน้ำหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่ง น้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครกับ พฤติกรรม การเปิดรับสื่อ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครกับ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพ แหล่งน้ำกับความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ของ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาคำถามในการวิจัย

1. ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำอย่างไร
2. ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำอย่างไร
3. ลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำอย่างไร
4. ลักษณะประชากรของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำอย่างไร
5. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานครอย่างไร
6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติที่มีต่อการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
7. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำเป็นอย่างไร
8. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ หมายถึง ความบ่อยครั้ง x ระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
2. สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร
3. สื่อบุคคล หมายถึง สามีภรรยา เพื่อนบ้าน บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียนนักศึกษา
4. พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ หมายถึง
 - การไม่ทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงในแหล่งน้ำ
 - การไม่เทน้ำทิ้งจากครัวเรือนลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านการบำบัดเบื้องต้น
 - การกระทำทุกอย่างเพื่อไม่ให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ
5. ประชาชนในกรุงเทพมหานครหมายถึงประชาชนที่มีบ้านเรือนอยู่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา
6. ลักษณะทางประชากร คือ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ การศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ของประชาชนซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ และให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำแก่ประชาชน
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนวางแผนในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำให้ได้ผลดีขึ้น และเป็นแนวทางสำหรับทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ต่อไป
4. ผลการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ เช่น ช่วยเสริมสร้างทฤษฎีทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการ และการพัฒนาสังคมได้ในโอกาสต่อไป